

LOGOS

SUOMEN LOGOTERAPIAYHDISTYKSEN
AIKAKAUSKIRJA **NRO 1**

Toimittanut Iina Åman
Suomen logoterapiayhdistys

SUOMEN LOGOTERAPIAYHDISTYKSEN
AIKAKAUSKIRJA

LOGOS

SUOMEN LOGOTERAPIAYHDISTYKSEN
AIKAKAUSKIRJA

Toimittanut Iina Åman
Suomen logoterapiayhdistys

© 2024 tekijät ja Suomen logoterapiayhdistys

Julkaisija: Suomen logoterapiayhdistys

Yhteystiedot: logoterapiayhdistys@gmail.com

Kansi ja taitto: Mikael Manninen, mx-design

2. uudistettu painos

Kustantaja: BoD – Books on Demand, Helsinki, Suomi
Valmistaja: BoD – Books on Demand, Norderstedt, Saksa

ISBN: 978-952-80-8236-1

Toimittaja: Iina Åman

Toimitusneuvosto:
Anna-Kaisa Hautala
Risto Nurmela
Timo Purjo
Lauri Pykäläinen
Mia Salo
Iina Åman

Kirjoittajat

Alexander Batthyány

Professori, PhD. Johtaa Wienissä Viktor Frankl -instituuttia sekä Budapestissa sijaitsevaa tutkimuslaitosta Research Institute for Theoretical Psychology and Personalist Studies at Pázmány Péter Catholic University. Batthyány käy luennoimassa ympäri maailmaa ja on julkaissut lähes 20 kirjaa, jotka on käännetty yhdelletoista kielelle.

Anna-Kaisa Hautala

TM, Logoterapeutti LIF®, organisaatiokonsultti FINOD, Kankaanpään seurakunnan kappalainen.

Elisabeth Lukas

Professori, psykologian tohtori, kliininen psykologi. Süddeutsches Institut für Logotherapie GmbH:n eli Etelä-Saksan Logoterapiainstituutin perustaja. Julkaissut saksaksi 67 kirjaa, joita on käännetty 18 kielelle. Muutettuaan takaisin synnyinmaahansa Itävaltaan Lukas toimi opettajana Ausbildungsinstitut für Logotherapie und Existenzanalyse (ABILE) -instituutissa v. 2003–2011. Hän on ollut rakastettu luennoitsija eri puolilla maailmaa ja käynyt luennoimassa useasti myös Suomessa.

Risto Nurmela

Teologian tohtori, Vanhan testamentin eksegeetiikan dosentti. Julkaisi v. 2001 kirjan *Die innere Freiheit: Das jüdische Element bei Viktor E. Frankl*, johon perustuva *Vapaa ihminen: Viktor Franklin ajattelun juutalainen tausta* ilmestyi v. 2013. Wienin kaupungin Viktor Frankl -kannustuspalkinto 2002. Suomen logoterapiayhdistyksen puheenjohtaja 2007–17.

Anna-Kaarina Peura

TaT, FM, logoterapeutti LTI®, HUS tutkimusjohto.

Timo Purjo

Filosofian tohtori, akkreditoitu logoterapeutti, kansainvälinen logoterapiakouluttaja (Suomi, Kroatia, Ukraina, Hollanti ym.) Väitöskirja Lauri Rauhalan ja Viktor Franklin filosofioista ja niiden soveltamisesta nuorisokasvatukseen. Kirjoittanut tai toimittanut yli 20 kirjaa, joista suurin osa käsittelee logoteoriaa ja sen soveltamista käytäntöön.

Lauri Pykäläinen

Kasvatustieteen tohtori. Väitteli v. 2004 aiheesta Ihmiskäsitys, arvot ja kasvatus Franklin ja Böschmeyerin logoterapioissa. Tämä väitöskirja oli Suomen ensimmäinen logoterapiaa käsitellyt väitöskirja. Työuransa Pykäläinen teki Kainuun Opistossa mm. kasvatustieteen opettajana ja vararehtorina.

Mia Salo

Väitöskirjatutkija, Turun yliopiston kauppakorkeakoulu, johtamisen ja organisoinnin oppiaine. KTM, logoterapeutti LIF®. Tutkii logoteorian näkökulmasta tarkoituksellisuutta/merkityksellisyyttä (meaningfulness) Suomen Akatemian yhteydessä toimivan strategisen tutkimuksen neuvoston rahoittamassa BIODIFUL-tutkimushankkeessa. Hankkeen tavoitteena on kehittää luonnon monimuotoisuutta kunnioittavaa johtajuutta.

Ina Åman

FM, Logoterapeutti LIF®, diplomilogoterapiaohjaaja VFI. Toimittanut Suomen Logoterapiainstituutin artikkelikokoelmat *Logoterapia. Peruskäsitteitä, filosofiaa, käytäntöjä* yhdessä Pirjo Möllerin kanssa sekä *Tarkoituksellinen ajattelu. Tarkoitus logoterapian viitekehyksessä* yhteistyössä Mia Salon kanssa. Suomen logoterapiayhdistyksen puheenjohtaja 2023–24.

Sisällysluettelo

Lukijalle	8
Mia Salo Mitä logoterapia on?	10
Timo Purjo Johdattelu Franklin kymmeneen teesiin ihmispersoonasta	30
Risto Nurmela ja Iina Åman (käännös) Kymmenen teesiä ihmispersoonasta	32
Timo Purjo Filosofiset, laaja-alaiset ihmiskäsitykset ja erityistieteiden suppeat ihmiskuvat	35
Timo Purjo Johdanto Alexander Batthyány ja Elisabeth Lukasin Ajan hengen patologia -tekstiin	46
Lauri Pykäläinen (käännös) Ajan hengen patologia 2000-luvulla	48
Elisabeth Lukas & Alexander Batthyány Die Pathologie des Zeitgeists im 21. Jahrhundert	70
Timo Purjo Objektiivisten arvojen ja subjektiivisten tarkoitusten välinen suhde	94

Anna-Kaarina Peura	
Toivon tauti: Viktor E. Franklin ajatuksia sairaudesta ja kuolemasta	106
 Iina Åman & Mia Salo	
Johdanto Selbst-Distanzierung -käsitteen tarkasteluun: Mistä puhutaan, kun puhutaan itsestä tai itsestä etääntymisestä?	112
 Mia Salo	
Itsestä etääntyminen	113
 Timo Purjo	
Itseen etääntyminen itsen transsendenssin edellytyksenä	118
 Anna-Kaisa Hautala	
Kirja-arvio: Viktor E. Frankl, Yes to Life: In Spite of Everything	125
 Lähteet	132

Lukijalle

LOGOS – Suomen logoterapiayhdistyksen aikakauskirja on artikkelikokoelma, jonka tavoitteena on tarjota tietoa ja lisätä logoterapian tunnettuutta Suomessa. Tässä julkaisussa logoterapian tutkijat ja asiantuntijat kirjoittavat artikkeleissaan logoteorian perusteista. Itävaltalainen neurologi ja psykiatri, lääketieteen ja filosofian tohtori Viktor Emil Frankl (1905–1997) kehitti arvoihin ja elämän tarkoitukseen suuntautuvaa logoterapiaansa jo sata vuotta sitten. Hänen näkemyksensä ihmisestä, joka etsii arvokkaita reittejä toteuttaakseen tarkoituksen tahtoaan, tarjoaa mitä ajankohtaisinta ammennettavaa ja lohdullista toivoa näinäkin aikoina.

Mia Salon artikkeli johdattaa lukijan logoterapian keskeisiin käsitteisiin ja hahmottaa sen asemaa tieteessä. Hän kuvaa Franklin ajattelun lähtökohtia ja asettumista logoteorian ja logoterapian rajapintaan. Artikkelit ottaa logoterapian valossa kantaa myös meidän aikamme kysymyksiin, siihen mitä elämä meiltä tällä hetkellä kysyy.

Viktor Frankl on esittänyt käsityksensä ihmisestä kiteyttämällä sen kymmenen teesiin ihmispersoonasta. Tässä teoksessa Risto Nurmela ja Iina Åman esittävät tiivistetyn suomennoksen Wienin Viktor Frankl Instituutin verkkosivustolla (www.viktorfrankl.org) julkaistusta englanninkielisestä tekstistä. Suomennoksessa on otettu huomioon, että kaikki tieteenalat ovat edistyneet teesien julkaisuajankohdasta.

Tohtori Elisabeth Lukas ja tohtori Alexander Batthyány ovat luovuttaneet meille yhteisen kirjansa *Logotherapie und Existenzanalyse heute. Eine Standortbestimmung* (2020) kokonaisen luvun julkaisu-oikeuden. Julkaisemme Lukasin ja Batthyány'n vuoropuhelulle rakentuvan luvun Lauri Pykäläisen suomentamana ja sen lisäksi myös alkuperäisessä saksankielisessä muodossa.

Timo Purjo valottaa arvojen ja tarkoitusten käsitteitä. Hän avaa kyseisten termien merkityksiä ja esittää, että käsitteet kytkeytyvät olennaisella tavalla toisiinsa. Franklin nimeämät kolme arvoluokkaa saavat Purjon syväluotauksessa muodon, joka kuvaa Franklin ajatusta arvoista tarkoituseriteinä. Niiden kautta ihminen voi suunnata ja kytkeä valintansa objektiivisiin arvoihin ja logokseen,

perimmäiseen tarkoitukseen. Purjo nimeää tarkoitusreitit seuraavasti: 1) arvokkaan luominen tai aikaansaaminen 2) arvokkaaseen eläytyminen ja arvokkaan kokeminen sekä 3) arvokas asennoituminen tai suhtautuminen.

Anna-Kaarina Peura käsittelee sairautta, kärsimystä ja kuolemaa sekä logoterapian toivon näkökulmaa. Kun tilannetta ei voi muuttaa, ihminen voi löytää arvokkaan asennoitumisen kautta tarkoituksen vielä kärsimyksestäkin. Lääkärinä Frankl ottaa kantaa siihen, että ihmisen kärsimystä on koetettava lieventää lääketieteen avulla niin kauan kuin se on mahdollista. Kun potilasta ei voi auttaa enää lääkärinä, häntä voi tukea ja lohduttaa, auttaa ihmistä ihmisenä.

Itsestä vai itseen etääntyminen? Vastaus kiteytyy kysymykseen siitä, mitä tarkoitamme ”itsellä”. Mia Salo ja Timo Purjo taustoittavat artikkeliluvuissaan saksankielisen *Selbs-Distanzierung*-käsitteen kahden eri suomennoksen lähtökohtia ja perusteita.

Anna-Kaisa Hautala käsittelee kirja-arviossaan Viktor Franklin teosta *Yes to Life: In Spite of Everything* (*Kyllä elämälle: kaikesta huolimatta*). Teoksessa Frankl osoittaa, että ihminen voi kärsimyksestään ja olosuhteistaan huolimatta sanoa kyllä elämälle ja löytää omalle elämälleen ja kärsimykselleenkin syvän tarkoituksen.

Suomen logoterapiayhdistys ry julkaisee nyt yli 30-vuotisen historiansa ensimmäisen aikakauskirjan. Ajatus aikakauskirjasta syntyi yhdistyksen jäsenlehti Fikkarin toimitusneuvostossa vuoden 2021 loppupuolella. Idea sai innostuneen vastaanoton yhdistyksen silloisessa hallituksessa.

Aikakauskirjan toimitusneuvoston jäseniksi lupautuivat Anna-Kaisa Hautala, Risto Nurmela, Timo Purjo, Lauri Pykäläinen ja Mia Salo minun toimiessani neuvoston koollekutsujana. Toimitusneuvosto aloitti kirjan suunnittelun vuonna 2022.

Esitän Suomen logoterapiayhdistyksen puolesta suuret kiitokset tohtori Elisabeth Lukasille ja tohtori Alexander Batthyányille heidän teoksensa luvun julkaisuoikeudesta. Kiitokset myös Timo Purjolle, joka neuvotteli meille tämän mahdollisuuden.

Lämmin kiitos kaikille toimitusneuvoston jäsenille ja kirjan kirjoittajille erinomaisesta yhteistyöstä!

Iina Åman

kirjan toimittaja

Suomen logoterapiayhdistyksen puheenjohtaja

Mitä logoterapia on?

■ MIA SALO

Logoterapia koskee sekä olemista, *ontos*, että tarkoitusta, *logos* (Frankl 1964b, 107): logos on jotakin, jonka inhimillinen olemassaolo kohtaa (Frankl 2009, 91). Etymologialtaan logos on kreikankielinen sana, joka viittaa muun muassa tarkoitukseen (Frankl 1964a, 74; Biller & de Lourdes Stiegeler 2020, 181-182). Sanana logoterapia on suurelle yleisölle edelleen melko vieras. Usein on tarpeen kertoa, että kyse ei ole logopediasta, logistiikasta tai (yritys)logoista, vaan siitä että pyrkii omassa arjessaan toimimaan tarkoituksellisesti itseä, muita ja kaikkea elämää kunnioittaen. Tällainen yksinkertaistus tietenkin herättää lisäkysymyksiä. Logoterapian punainen lanka muodostuu sen sijoittumisesta filosofian ja psykoterapian väliselle vyöhykkeelle (Frankl 2000, 59). Näiden rajapinnassa logoterapia nostaa esiin erityisesti arvoja ja tarkoituksia koskevat teemat psykologiassa (emt.) ja edelleen, niiden keskeisen merkityksen ihmisen mielenterveyden ja hyvinvoinnin perustana sekä elämässä väistämättä eteen tulevien vaikeuksien yli kantavana voimavarana.

Tämän johdantoartikkelin tarkoitus on lyhyesti esittää muutama keskeinen logoterapian käsite, jotta lukija voi hahmottaa, mitä logoterapia on. Samalla artikkeli kuvaa myös logoterapian asemaa nykymaailmassa ja tieteen kentällä. Luonnollisesti esiin nousee myös logoterapian kehittäjä, psykiatri ja neurologi, lääketieteen ja filosofian tohtori Viktor Emil Frankl (1905-1997). Frankl oli kiinnostunut siitä, millainen ihminen on, mikä edistää ihmisen hyvinvointia, mielenterveyttä ja auttaa ihmistä jaksamaan, kaikesta huolimatta (Lukas 2018). Toisin kuin monet aikalaisensa (tärkeimpinä, vaikkakin eri ajankohtina Freud, Adler, Jung, Skinner) Frankl pyrki siirtämään psykiatrien, psykoterapeuttien ja psykologien huomion siihen, mikä ihmisessä on tervettä, mikä toimii, mitä on vielä jäljellä, ei ihmisen sairauteen, siihen mikä ei toimi tai mikä kaikki on

LOGOS

SUOMEN LOGOTERAPIAYHDISTYKSEN AIKAKAUSKIRJA

Elämän arvokkaiisiin tarkoituksiin suuntautuva logoterapia on mitä hede-
delmällisin tutkimuksen kohde. Logoterapian kehittäjä, itävaltalainen
neurologi ja psykiatri, lääketieteen ja filosofian tohtori Viktor Emil
Frankl (1905–1997) esitti aikanaan toivomuksen, että hänen seura-
jansa jatkaisivat logoteorian kehittämistä. Tämä kirja on yksi vastaus
Franklin toiveeseen.

Logoteoriassa on samalla kertaa ajatonta ja ajassa elävää, olosuhteista
riippumatonta viisautta. Se tarjoaa ehtymättömän aarreaitan paitsi
tutkijoille myös ihmiselle, joka etsii arvopitoisia reittejä toteuttaakseen
tarkoituksen tahtoaan.

Tämä kirja on tarkoitettu alan opiskelijoille ja tutkijoille, logoterapi-
asta kiinnostuneille sekä kaikille, jotka pohtivat elämänsä suuntaa ja
tarkoitussmahdollisuuksia. Alan tutkijat ja asiantuntijat tarjoavat kirjan
lukijoille perusteita ja ajantasaista tietoa logoteoriasta. Lisääarvoa tälle
artikkelikokoelmalle tuovat Viktor Franklin oppilas ja hänen työnsä
tunnetuin jatkaja Elisabeth Lukas sekä Alexander Batthyány. He ovat
myöntäneet oikeuden yhteisen kirjansa luvun julkaisemiseen ja suo-
mentamiseen kirjaamme varten.

Lisätietoja
Suomen logoterapiayhdistys ry
www.logoterapiayhdistys.fi

ISBN: 978-952-80-8236-1